

Rakennusjäteopas

2018

**Eurajoki Harjavalta Kokemäki Merikarvia
Nakkila Pomarkku Pori Siikainen Ulvila**

Rakennusjäteopas

- *remontojalle*
- *uudisrakentajalle*
- *purkajalle*
- *pihan kunnostajalle*

Tämä opas on kirjoitettu Porin seudun asukkaille. Ylimääräisten rakennusmateriaalien kierrättäminen ja jätteiden hyödyntäminen säästää ympäristöä, aikaa ja rahaa. Oppaassa kerrotaan paikalliset lajitteluohjeet ja taka-aukeamalle on koottu paikkoja, joihin jätteitä voi viedä.

Opasta täydentää keväisin jokaiseen kotiin jaettava JäteVaaku-tiedotuslehti, jossa on tuoreimmat tiedot paikallisesta jätehuollosta. Lisäksi voit soittaa jäteneuvojille tai etsiä tietoa jäteneuvonnan nettisivuilta ja käyttää sieltä löytyvää JäteVaakun lajitteluapua. Siinä jätteiden lajitteluohjetta etsitään haku-sanoilla, kuten asfaltti, maali ja bitumihuopa.

JäteVaakun
lajitteluapu

www.pori.fi/lajitteluapu

Jätteistä on huolehdittava itse

Kodin kunnostamisessa, vanhojen pintojen purkutöissä ja rakentamisessa syntyviä jätteitä saa laittaa vain pienissä määrin taloyhtiöiden jäteastioihin, hyötyjätepisteiden lasipakkausten, metallin, paperin, kartonkipakkausten tai pahvin keräysastioihin. Ne on tarkoitettu tavallisessa asumisessa syntyville jätteille. Kiellettyä on myös jätteiden hautaaminen maahan ja polttaminen.

Työmaa-alue on pidettävä siistinä. Jätteet tulee varastoida tontin rajojen sisäpuolelle, eivätkä ne saa tuulen mukana karata naapurin puolelle tai haitata liikennettä. Ympäristönsuojeluviranomaiset voivat antaa sii-

vouskehotuksen, mikäli tontilla säilytetään rakennusmateriaaleja tai rakennusjätettä epäsiististi.

Ensisijainen vastuu jätteistä kuuluu työmaan haltijalle. Jos jätettä joutuu väärään paikkaan, sen siivoaminen ja kuljettaminen Hangassuon jätekeskukseen kuluineen tulee kiinteistön omistajan, rakennuttajan ja pää-toteuttajan maksettavaksi.

Jos teetät korjaus- tai rakennustöitä urakoitsijalla, muista sopia myös jätehuollon järjestämisestä urakkasopimuksessa!

- *tutki ensin korjaustarve*
- *arvioi purettavan materiaalin määrä ja laatu*
- *mieti miten kierrätät purettavat materiaalit uudelleenkäyttöön*
- *laske materiaalien tarve huolellisesti*
- *vuokraa tai lainaa työkaluja ja -koneita*
- *hanki tarvikkeet määrämittäisinä ja esivalmisteltuina*
- *kierrätä hukkapalat*
- *sovi ylimääräisen materiaalin palauttamisesta*
- *tilaa tarvikkeet oikeaan aikaan, niin vältät turhaa varastointia*
- *suojaa tavarat varastoinnin ajaksi*
- *hanki pakkaamattomia tai vähän pakattuja tuotteita*
- *jos mahdollista, käytä kierrätettyjä rakennusosia ja lahjoita itsellesi tarpeeton eteenpäin*

Siisti työmaa parantaa työturvallisuutta

Pienikin remontti tuo mukanaan sotkua ja jätteitä. Mieti etukäteen, millaisiin säkkeihin keräät seinistä revityt tapetit, miten säilytät uudelleen käytettävät listat ja miten kuljetat jätteet pois työmaalta. Hanki työn aikana syntyville jätteille omat lajitteluastiat ja merkitse ne hyvin. Jäteopasteet keräysastioissa helpottavat lajittelua. Pehdytä työmaalla työskentelevät lajitteluohjeisiin ennen töiden aloittamista.

Rakennusjätteet voi kuljettaa itse vastaanottajille tai tilata jätteenkuljetusyritykseltä vaihtolavat, astiat ja tyhjennykset. Vastaan-

ottajat hyödyntävät vain huolellisesti lajiteltuja jätteitä. On helpompi lajitella jätteet valmiiksi peräkärryyn työmaalla, kuin purkaa sekalainen kuorma ja lajitella tuotuja jätteitä perillä jätelavojen vieressä.

Kun purat rakennuksen tai peruskorjaat, lajittele poistettavat materiaalit jatkokäyttöä silmällä pitäen. Älä hävitä toimivaa rakennusosaa tai materiaalia vain päästäksesi työssä nopeasti eteenpäin. Pura säästeliäästi ja erottele kierrätettävät rakennusosat ja hyödynnettävät jätelajit.

Rakennusmateriaalien ja sähkölaitteiden ominaisuudet vaikuttavat rakennuksen ympäristöystävällisyyteen, käyttöön ja kustannuksiin. Rakennuksia mm. eristetään kierrätysmateriaalista valmistetulla lasi- ja puukuituvillalla. Mieti materiaalin hävittämistä kierrättämällä jo ostaessasi.

Käytä lähellä valmistettuja tuotteita. Tällöin tuet paikallista työllisyyttä ja säästät ympäristöä vähentämällä kuljetuksen aiheuttamia päästöjä.

Valitse ympäristömerkittyjä materiaaleja. Niiden valmistuksessa on huomioita ympäristönäkökohdat, ja usein käyttöominaisuuksissa on huomioitu myös työturvallisuus. Esimerkiksi altistuminen kemikaaleille on vähäisempää kuin tavanomaisissa tuotteissa.

Etsi käyttöösi energiamerkittyjä sähkölaitteita. Ne vaikuttavat valaistuksen kanssa kolmannekseen tavallisen pientalon energiankulutuksesta. Tarkista sähkölaitteiden takuehdot ja korjauspalvelut. Valaise vain se mitä haluat nähdä.

Jos rakennusosat ovat käyttökelpoisia ja kunnostettavissa, ne kannattaa käyttää uudelleen rakennusmateriaalina, tai toimittaa ne kierrätykseen. Kierrätyskelpoisia rakennusosia ovat esimerkiksi ikkunat, ovet, kattotiilet, helat, lavuaarit, ikkunalasit, uunien ja liesien osat.

Kysyntä määrittelee rakennusmateriaalien kierrätyskelpoisuuden. Vanhat täyspuiset peiliovet ja moniruutuiset ikkunanpokat karmeineen ovat kysytyjä niiden työn- ja materiaalilaadun vuoksi. Asiansa osaava kunnostaja pystyy lähes aina korjaamaan umpipuisten rakenteiden pienet pinta- tai lahovauriot. Levyrakenteissa pienetkin vauriot tai kolhut tekevät niistä puujätettä.

Rakennusmateriaaleja voi käyttää myös uusiotarkoituksiin, kuten ikkunoita kasvihuoneiksi, jos niiden rakennushistoriallinen arvo on vähäinen. Vanhat, käsin tehdyt moniruutuiset puuikkunat sen sijaan kannattaa käyttää uudelleen niiden alkuperäisessä tarkoituksessa, vanhojen rakennusten varaosina.

Satakunnassa käytettyjä ja kunnostuskelpoisia rakennusosia vastaanottaa ja myy Porissa sijaitseva rakennusmateriaalien kierrätyskeskus Varaosapankki. Materiaalien kierrätyskelpoisuutta voi tiedustella Varaosapankista numerosta 044 701 7645.

 VARAOSAPANKKI

Maa- ja kiviainekset

Multaa, savea, soraa ja hiekkaa kaivetaan ja kasataan esimerkiksi salaojien uusimisen takia, leikkimökin perustustöissä tai marjapensaiden siirrossa. Puhtaan maa- ja kiviaineksen voi käyttää tontilla täyttömaana ja maisemoinnissa. Muotoile ylijäämillä kumpareita istutusten pohjaksi tai täytä kuoppia. Esimerkiksi hiekalla voi parantaa nurmikon kuntoa.

Puhdasta maa- ja kiviainesta voi toimittaa Hangassuon jätekeskukseen tai kuntien omille ylijäämämaiden läjitysalueille. Mikäli maan epäillään olevan pilaantunutta, tulee ottaa yhteyttä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen.

Kivennäispohjainen rakennusjäte

- betoni, tiili ja harkot
- pihakiveykset ja -laatat
- lavuaarit ja wc-pytyt
- laatat ja kaakelit
- piikkausjäte
- muurauslaasti
- lecasora
- kiuaskivet

Ehjäät tiilet käytetään uudelleen rakennustarvikkeina. Puhdasta betonia ja tiiltä voi murskattuna käyttää maanrakennukseen. Varmista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ilmoitus- tai lupatarve.

Puujäte

Puujätteet lajitellaan hyödyntämistä varten puhtaaseen, käsiteltyyn ja painekyllästettyyn puuhun. Naulat ja pienet määrät betonia eivät haittaa hyödyntämistä.

Käsitlemätön puhdas puu

- *laudanpätkät ja rimat*
- *sahanpuru ja kutteripuru (kysy pakkaus-käytäntö vastaanottajalta)*
- *puiset kuormalavat*
- *käytetyt betonilaudat*
- *lämpökäsitelty puu*
- *laho puu*

Käsitlemätöntä puhdasta puuta saa polttaa kiinteistön umpinaisessa tulisijassa.

Lämpökäsiteltyä puuta käytetään saunan paneloinnissa sisällä ja korvaamaan painekyllästettyä puuta ulkona. Lämpökäsitellyn puun saa hävittää puhtaan puun tavoin, ellei sitä ole itse käsitelty suoja-aineella.

Käsitelty puu

- *maalattu tai lakattu puu*
- *lastu-, kova- ja liimalevyt, vaneri*
- *laminaattilevyt, parketit, mdf-levyt*

- *puupöly esimerkiksi hionnasta*
- *bituliittilevyt*

Käsiteltyä puuta ei saa polttaa kotiolosuhteissa.

Risut ja oksat

Risuja ja oksia voi viedä maksutta Hangasuo-jätekeskukseen tai kuntien omiin vastaanottoaikoihin, jotka ovat auki vaihtelevasti eri vuodenaikoina. Aukioloajat voit tarkistaa JäteVaakku -lehdestä, jäteneuvonnan nettisivuilta tai kysyä jäteneuvojalta.

Risuja ja oksia voi myös haketta oksasilppurilla. Haketta voi hyödyntää kompostoinnissa, istutusten katteena tai kulkuväylien pinnoitteena.

Risuja ja oksia saa polttaa avotulella asema-kaava-alueen ulkopuolella, mikäli sääolosuhteet ovat polton kannalta suotuisat eikä

polttamisesta aiheudu naapureille haittaa. Satakunnan Pelastuslaitoksen tilannekeskukseen p. 044 701 1510 on tehtävä poltosta ilmoitus, etteivät he aiheutta saavu paikalle sammuttamaan tulipaloo. Metsäpalovaaran aikana avotulen käsittely on ehdottomasti kielletty.

Kannot

Puiden kannot kaivetaan ylös ja kuljetetaan vastaanottajille, tai puiden kaatoa tekevältä yritykseltä voi pyytää tarjouksen kannon jyrkimisestä paikalleen. Jyrksinnässä syntyy puuhaketta, jonka voi hyödyntää omalla tontilla samalla tavalla kuin oksasilppua.

Kyllästetty puu (kestopuu)

Kyllästettyä puuta käytetään piharakenteissa: sitä on terasseissa, laitureissa, aidoissa ja katoksissa. Kun purat vanhaa aitaa, tarkista maalin alta löytyvän puun laatu. Kyllästettyä puuta on sekä vihreänä että ruskeana. Myös kaikki vihreät puhelin- ja sähköpylväät sekä ruskeat ratapölkkyt ovat kyllästettyä puuta.

Kyllästetty puu on käsitelty raskasmetalleja sisältävillä aineilla, joten huomioi purkutöissä suojavälineiden (hanskat, hengityssuojaimet, suojalasit) käyttö.

Kyllästetylle puulle on omat vastaanotto-paikat. Vastaanotto on maksutonta, jos puujätettä on alle 1m³. Sitä suuremmat erät on vietävä maksullisena Veikko Lehti Oy:n Aittaluodon lajitteluasemalle Poriin.

Kuva: Kestopuuteollisuus ry

Ikkunat ja muu lasijäte

Rikkinäiset ikkunat, suihkukaapit ja peilit lajitellaan sekajätteeseen. Mikäli tasolasia (ikkunalasia) syntyy purku- ja saneeraustyössä suuria määriä kerralla, kysy mahdollisesta hyötykäytöstä ja lisäohjeista jätteenkuljetusyrityksiltä.

Vanhoja moniruutuisia ikkunoita, mieluiten karmeineen, voi tarjota Varaosapankkiin.

Hyötyjätteiden ja taloyhtiöiden lasinkeräysastioihin ei saa laittaa ikkunalasia, peilejä tai muuta rakentamisessa käytettyä lasia. Astiat ovat tarkoitettu ainoastaan lasipakkauksille eli lasipurkeille ja -pulloille.

Metallijäte

- *metalliset työkalut (ei sähkötoimiset)*
- *metalliputket ja -osat*
- *metalliset tynnyrit ja kanisterit*
- *kattopellit, peltilevyt, raudoitusteräket*
- *metalliset antennit*
- *tyhjätkuivat maalipurkit*
- *tiskipöydät ja metalliset kylpyammeet*
- *sähköjohdot ja -kaapelit*
- *grilli, sen ritilät ja parilat*
- *markiisikatokset*
- *verkkoaita, piikkilanka*

Pahvi, kartonki ja paperi

Säilytä rakennustarvikkeiden mukana tulevat pahvit, kartongit ja paperit kuivina ja puhtaina odottamassa keräykseen viemistä. Vie suurikokoiset pahvit ja kartongit suoraan vastaanottajille.

Likaantuneet pahvit ja kartongit käyvät energijätteeksi.

Sähköromu

- *pesukoneet, liedet, kylmälaitteet, mikroaaltouunit*
- *sähkökiukaat, palovaroittimet*
- *sähkökeskukset*
- *hälytysjärjestelmät*
- *ilmalämpöpumput, ilmastointikoneet, lämminvesivaraajat*
- *sähkö- ja akkukäyttöiset työkalut*
- *metalliset koneet ja laitteet*
- *valaisimet, loisteputket, led- ja energiansäästölamput*
- *kulutuselektronikka: televisiot, tietokoneet jne.*

Sähköromun vastaanottoaikat Porin seudulla löytyvät JäteVaaku-lehdestä, jäteneuvonnan nettisivuilta tai www.kierrätys.info. Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotto on kotitalouksille maksutonta. Uutta sähkölaitetta ostaessa liikkeen tulee ottaa aina vanha laite maksutta vastaan myymälän kautta kierrätettäväksi. Isojen, ammattikäytöstä tulevien laitteiden (esim. kauppojen kylmälaitteet) vastaanotosta ja hinnasta kannattaa kysyä etukäteen vastaanottoaikoista.

Energiajäte

- pakkausmuovit
- styrox
- betoni- ja laastipussit, suursäkit
- kevytpeitteet, muovikanisterit, -ruukut ja -pullot, myös tyhjästä muoviset öljykanisterit
- narut ja köydet pätkittyinä
- tekstiilit, kankaat työvaatteet
- suodatinkankaat
- likaantuneet paperit ja pahvit
- kertakäyttöastiat, lautasliinat
- kaikki elintarvikkeiden säilytykseen käytetyt muovipakkaukset
- muut muovit, joissa on kierrätysmerkki 1, 2, 4, 5, 6, 7 ja/tai joku kirjainyhdistelmästä PET, PE-HD, PE-LD, PE, PP, PS, PA
- vaahtomuovipatjat ja pehmusteet

Energiajätettä syntyy työmailla eniten uusien rakennustarvikkeiden pakkauksista. Tarvikkeiden suojana olevat muovit käyvät yleensä aina energiajätteen keräykseen.

Energiajäte varastoidaan työmaalla suojattuna, sillä muovien on oltava melko puhtaita liasta ja kurasta polttolaitoksessa. Energiajätteelle kannattaa tilata oma jätteastia rakennus- tai remonttityömaan ajaksi.

RINKI-ekopisteillä olevat muovipakkauksijätteen keräyslaatikot on tarkoitettu normaalissa asumisessa syntyville pienille muovipakkauksille, ei rakentamisessa tai peruskorjauksessa syntyville jätteille eikä yritysten käyttöön.

Sekalainen rakennusjäte

- *muoviletkut, –putket ja –listat*
- *eristevillat*
- *kipsilevyt*
- *muovimatot*
- *tapetit, kuivunut liisteri*
- *valokatteet*
- *uretaani*
- *alumiinipinnoitettu höyrynsulkupaperi*
- *sähkökaapeleiden muoviset suojakotelot*
- *PVC-tuotteet (kierrätysmerkki 3, polyvinyylidikloridi)*
- *kaikki tuotteet, joiden nimessä on sana vinyyli*
- *muoviset syvävedetyt pakkaukset esimerkiksi työkaluista*
- *paksut pressut, jotka on valmistettu kankaasta ja kumista*
- *sähköjohtojen pelkät kuoret*
- *siivousjäte*
- *hehku- ja halogeenilamput*

- *rikkinäiset huonekalut*
- *sadetta kestävät vaatteet*
- *kengät, nahka ja keinonahka, kumi*

Sekajätteeksi lajitellaan kaikki hyötykäyttöön kelpaamaton jäte tai jos materiaalien kierrätettävyydestä ei ole varmaa tietoa.

Jätteenkuljetusyrityksiltä voi tilata sekajätteelle vaihtolavan. Yritys antaa tarkat ohjeet, mitä lavalle saa laittaa. Yrityksessä tarvittaessa lajitellaan lavan sisältö uudelleen jatkokäyttöä varten.

Sekajätettä voi viedä myös omatoimisesti vastaanottajille. Rakentamisesta ja remontoinnista syntyvä sekajäte kerätään lavoille, jotka on nimetty eri paikoissa eri tavoin: purkujäte, rakennusjäte, remonttijäte, sekajäte.

Vaarallinen jäte

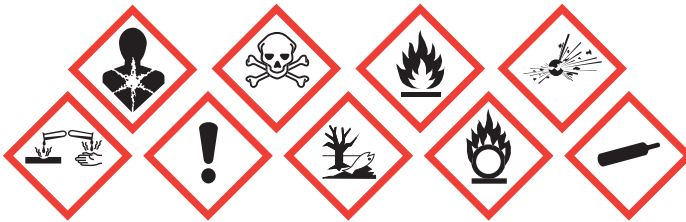
Vaarallinen jäte on jätettä, joka kemiallisen tai muun ominaisuutensa takia voi aiheuttaa erityistä haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Älä sekoita vaarallisia aineita keskenään. Vaaralliset jätteet pidetään aina erillään muista jätteistä, lukitussa tilassa. Ne on toimitettava kunnalliseen vastaanottoon vähintään kerran vuodessa, mieluiten alkuperäispakkauksissa.

Vanhat vaarallisen jätteen merkit poistuvat käytöstä. Jos löydät niitä pakkauksista, tarkista tuotteen käyttöohjeesta, voiko tuotetta vielä käyttää.

Rakennus- ja purkutoiminnassa muodostuvia vaarallisia jätteitä ovat mm.:

- **maalit, liimat, lakat**
- **puunsuoja- ja kyllästysaineet**
- **tärpähti, tinneri ja muut liuottimet**
- **jäteöljyt, öljyiset suodattimet ja rievut**
- **hölskyvät ja pihisevät aerosolipakkaukset**
- **liuotinpitoiset tiivistemassat, lyijy- ja PCB-pitoiset saumaussmassat**
- **kemikaalit, joiden pakkauksessa on varoitusmerkki**
- **akut**

Asbestijäte

Asbesti tarkoittaa kuitumaisia silikaattimineeraaleja, joille altistuminen aiheuttaa syöpää. Asbestia sai käyttää rakennusmateriaaleissa vuoteen 1994 asti. Runsaimmin asbestia löytyy 1960-70-luvun rakennuksista. Asbestia on käytetty mm. seuraavissa rakennusmateriaaleissa

- **ruiskutetut eristeet: katot, ilmanvaihtokanavat**
- **lämmöneristemassat: putket, kattilat, varaajat**
- **asbestisementtituotteet: seinä- ja kattolevyt (mineriitti- ja lujalevyt), vesi- ja viemäriputket**
- **lattiamateriaalit: vinyylisasbestilaatat, joustovinyylimatot**
- **bitumituotteet: liimat, huopakatteet, vedeneristysaineet, bitumimaalit, tasoitteet, asbestipahvi**

Uusi asbestitöitä säätelevä laki (684/2015) astui voimaan 2016. Asbestikartoituksessa selvitetään remontointi- tai purkukohteessa

mahdollisesti olevan asbestin sijainti, laatu, määrä ja pölyvyys käsiteltäessä tai purettaessa. Purettavien materiaalien asbestipitoisuus on aina selvitettävä.

Asbestia sisältävien rakenteiden purkutyö on ammattilaisten tekemää luvanvaraista toimintaa. Lupaviranomainen pitää rekisteriä asbestipurkutyöluvista ja pätevistä työntekijöistä. Myös asbestipitoisten seinä- ja kattolevyjen purku ulkotiloissa on asbestipurkutyöluvan edellyttämää työtä.

Lupaviranomainen: Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, työsuojelun vastuualue, p. 0295 018 450 (vaihe).

Asbestijätteen vastaanottoa paikana toimii Hangassuon jätekeskus. Isojen asbestijättemäärien toimittamisesta Hangassuolle on ilmoitettava etukäteen, p. 044 701 2522, 044 701 2527. Vastaanotosta peritään taksan mukainen jätteenkäsittelymaksu.

HAETTAVAT LUVAT

- *rakennuslupa*
- *toimenpidelupa*
- *toimenpideilmoitus*
- *purkulupa*
- *purkuilmoitus*
- *rakennusjäteilmoitus*
- *puunkaatoilupa*

Selvitä ennen rakennus- ja korjaustöiden aloittamista oman kuntasi rakennusvalvontaviranomaiselta, mitä lupia on haettava ja miten. Varaa riittävästi aikaa lupien hakemiseen, koska töitä ei saa aloittaa ennen luvan myöntämistä. Rakennusluvan hakijana on aina kiinteistön omistaja tai haltija. Asunto-osakeyhtiössä huoneiston omistaja ei voi itse hakea lupaa, vaan hakemus on aina tehtävä yhtiön nimissä.

Oikeus kiinteistöön on todistettava, mikäli se tieto ei ole jo viranomaisen rekisterissä. Sen voi todistaa kauppakirjalla, lainhuuto-otteella tai muulla vastaavalla asiakirjalla.

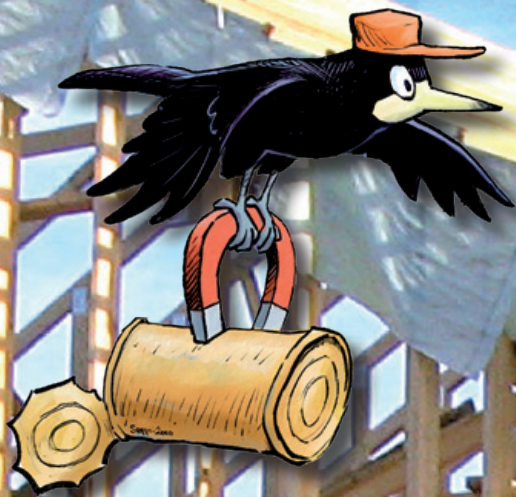
Kerros- ja rivitaloissa tehtävistä muutostöistä on tehtävä ilmoitus isännöitsijälle. Jos muutokset edellyttävät rakennusluvan hakemista, tarvitaan ote asunto-osakeyhtiön hallituksen muutostyöt sallivasta päätöksestä rakennuslupahakemukseen.

Ota yhteyttä isännöitsijään myös pienistä korjaustöistä, jotka voivat vaikuttaa yhtiön kunnossapitovastuulla oleviin osiin, kuten kantaviin seinärakenteisiin, hormistoihin, sähköjohdotuksiin, lämmitys-, vesijohto- tai viemärijärjestelmään, vedeneristeisiin, vesikalusteisiin, ilmastointiin tai akustiikkaan. Isännöitsijä kirjaa tiedot muutostöistä, ja ne näkyvät isännöitsijätodistuksessa, jota tarvitaan kun asunto halutaan myydä.

Purettavista rakennuksista tehdään purkuilmoitus tai -lupahakemus kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. Purkutyötä varten mahdollisesti tarvittavasta rakennusjäteilmoituksesta saat lisätietoa omasta kunnastasi.

Puiden kaataminen asemakaava-alueella edellyttää maisematyöluvan (arkisemmin puunkaatoilupa) hakemista kunnasta.

Porin seudun jäteneuvonta

www.pori.fi/jateneuvonta

jateneuvonta@pori.fi

p. 044 701 2526 tai 044 701 2521